



ŠUMA STRIBOROVA, ILI STABLO OBITELJSKE PATOLOGIJE

Priče iz davnine hvaljen je zbir alegorijsko-mudrih poruka o čovjeku i životu. Iz njih se preuzimaju i generacijski prenose ideje iz kojih se, lektirno, sabiru *pouke* kao poželjne *vodilje života*. One su poticaj za misaono podučavanje djece – uz njih se saznaje kakav je čovjek *dostojan* i koje je bivanje *vrijedno*. Jedna od priča tog skupa je i *Šuma Striborova*.

Iako se uobičajeno uzima kao prozni opjev *majčine ljubavi*, dubljom analizom *Šume* razaznaje se poduka o značaju *kukavičkog* života čija je osnovna vrijednost nedovoljno osmišljena *trpnost*. Između mitološko-čarobnih momenata, daje se obris jednog malignog obiteljskog odnosa, žene i njenog sina.

Naime, kako se tekstom priča, naivan i budalast momak pokoran je majci, kao *ikoni*. Živi mirno povučenim životom, sve do dana kada se, bez-iskusan i lakovjeran, zaljubljuje u *djevojku-guju*. Naviknuta na poslušnost sina, majka mu ukazuje na njenu narav, predviđajući kako će se on, potaknut njenim ukazom, odreći djevojke.

No mladić će se otresti majke, prije nego žene. Pritom je njegova inicijativa pretpostavljiva i prirodno ljudska. Nakon odrastanja u pokornosti, on, očekivano, traži vlastitu volju. Namjera mu je, i to sasvim zdrava, odijeliti se od zavisnosti, i postati dozrela jedinka. Želi sazrjeti i izgraditi *ravnopravan* odnos. Traži se mimo pozicije *dobrog sina*. Izvan isključujućeg odnosa s majkom, istražuje život i što on uopće može biti.

Zagovaranjem vlastitog odabira, mladić se obrambeno suprostavlja majci. Na njeno zamjećivanje gujskog u ženskom, on reagira ljutnjom, nazivajući ga *vještičjim* napadom na *njegovu* predodžbu o drugom ljudskom biću. Majčinu tvrdnju doživljava kao grubo poniženje vlastite *prosudbe* i svog, željenog, *izbora*.

Iako se tumači kako je majka u svojoj *nesebičnoj* dobroti centar *Šume*, reakcijom na bliskost sina i *guje*, ona se predstavlja kao vrlo nemušć lik. Umjesto da se dolaskom žene u mladićev svijet povuče i mudro mu prepusti priliku za *autonoman uvid* u zmijin karakter, ona ga (sasvim neprimjereno) *privodi* istini. Neodgađanjem davanja vlastitog mišljenja, eksplicira mu stanje stvari, kako bi ga suočila sa znanjem. Poput svemoćne Spasiteljice, *podučava* ga jer ne vjeruje u snagu *njegovog* opažanja ili razumijevanja svijeta. Zarobljava sina u ulozi tupe žrtve koju je potrebno skrbno čuvati od napasti zla. Za nju je on bespomoćno mali *dječak*, pa je njena sveta dužnost zaštititi ga svojim mudrim umom.

Suočena sa sinovljevim otporom da bude spašen, majka je spriječena u postanku (ostanku) moćnom Zaštitnicom. Ipak, dozvoljavanjem svog poniženja, umjesto velike Spasiteljice, postaje (moralno) nadmoćna (sinova) žrtva. Onemogućena u namjeri da se sin otarasi zmije, snishodljivo prihvaća njezine podrugljive zahtjeve i bespogovorno udovoljava njenim htjenjima. I sin, ponižen majčinim nepovjerenjem, unižava izvor

svog srama (majku). No dok momak otvoreno obescjenjuje mater, ona uzdignuto zadržava samo-trpnu poziciju iza koje se (zapravo) krije temeljno nepovjerenje u (glupog) sina.

Bitan rasplet njihove situacije sabran je u majčinom razotkrivanju djevojačke zmijskosti. Pred cijelim selom (javnim moralom), ona ukazuje na njen račvast jezik čime tuposti (lakomislenosti) sina daje i svjedoke. Mladić, očito razočaran raskrinkavanjem *njegove* stvari pred publikom, bijesom se distancira od svake bliskosti s majkom i tjera je iz zajedničkog doma.

Majka se sada (prinudno) udaljuje od sina. Njihovo odvajanje je bolno, jer je daleko od prijateljskog. Ona odlazi kao sinovljeva *žrtva* kojoj je nanesena nepravedna šteta. On je ostavljen u poziciji zlog Progonitelja koji je grešan jer se usudio misliti izvan uma majke. Životno situirana između misije Spasiteljice i potrebe da bude Žrtvom, majka ne doseže razinu Emancipirane Žene, spremne da se inteligentno samo-zastupa i bistro gradi odnose s drugima. Njenim utjecajem odgojen sin, od naivca se preobražava u Zlikovca kojeg još samo očekuje razarajuća grižnja savjesti jer se drznuo na pokušaj samostalnog određenja, mimo majčinog autoriteta.

Dok majka pognjurenno odlazi iz svog nesretnog doma, zaustavlja ju susret sa čarobnjakom. Toj (samo)poniženoj ženi Stribor nudi nadilaženje teško izdržljivog stanja - predlaže joj povratak u mladost i zaborav sina. Ali majka, svečana u svojoj mucijoj pobjedonosno nadvisuje svijet, *veličanstveno* odgovara kako joj je draže u *nesreći znati* za sina, nego biti sretna po cijenu njegovog zaborava. Iako naizgled uzvišene, njene riječi razotkrivaju patološku narav. Tvrdnjom kako joj je draža *svaka nesreća* od zaborava sina ona potvrđuje svoje bivanje kao opću patnju. Ona ne govori kako joj je *najveća sreća* znati za njeno dijete (kakvo god ono bilo). Ona ne razmišlja iz *pozicije sretne žene* koja *nalazi smisao* i u *patnji*. Ona smatra da je uzvišenost (naprosto) u mučnom trpljenju (mimo radosti koje može dati samo osmišljen život).

Takva majka priču vraća na početak. U *sretnom kraju* sin je klečeći moli za oprost. Zadovoljno skrušena, ona ponovno preuzima relacijsku nad-poziciju (i ne oprašta, jer tvrdi da niti nije uvrijeđena). Sin se napokon ženi po majčinoj volji i time je uspostavljena ispravnost (Striborov nestanak i bez-čarobnost), jer je stvarnost opet određena hijerarhijom. U velebnoj ljubavi (majke) zadovoljno se nestaje u vlastitoj inicijativi i *dobar* pojedinac je sretan u strahu da će ga svijet ugristi ako neće *slušati* Spasitelje, i ako će, čak i u ženidbenoj dobi, (zmije) birati *sam po svom*.